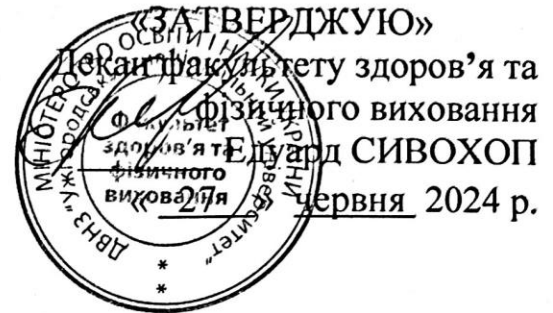

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичного терапевії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи фізичної терапії

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.01 Фізична терапія
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи фізичної терапії**» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань **22 – Охорона здоров'я**, спеціальності: **227 Терапія та реабілітація**; спеціалізація: **227.01 Фізична терапія** освітньої програми **Фізична терапія, ерготерапія**.

Розробники: Ярослав ФІЛАК к. фіз. вих., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри ФТРСІО протокол № 15 від « 26 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання протокол № 12 від « 27 » червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії: Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120	1
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 56 самостійної роботи студента – 62	2
	Лекції:
	28
	Практичні (семінарські):
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:
	30
Форма підсумкового	Самостійна робота:

контролю: усна відповідь, письмове
тестування

62

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи фізичної терапії**» є підготовка фахівців спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до державних стандартів та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вищезазначеного фахового спрямування, формування професійно необхідних фахових компетентностей з фізичної терапії, ерготерапії в умовах практичної діяльності для здійснення реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення порушених або компенсацію втрачених функцій організму людини. Вивчення дисципліни передбачає надання студентам розуміння теоретичних, методологічних аспектів реабілітації загалом та фізичної терапії зокрема.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: *Загальних*:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 01).
- навички міжособистісної взаємодії (ЗК 03).
- здатність працювати в команді (ЗК 04).
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 09).
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 10).
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 11).
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 12).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 15).

Професійні компетентності за професійним стандартом «Асистент фізичного терапевта»:

- 3.01 Здатність знаходити та обирати методи для комплексного підходу до розв'язання проблем та прийняття рішень
- 3.02 Здатність діяти на основі етичних міркувань, принципів і цінностей асистента фізичного терапевта
- 3.03 Здатність до професійної комунікації
- 3.04 Здатність вільно спілкуватися державною мовою усно та письмово
- 3.06 Здатність виконувати професійну діяльність з дотриманням вимог техніки безпеки та охорони праці
- 3.07 Здатність до пошуку та отримання надійної, достовірної та науково обґрунтованої інформації, необхідної для професійної діяльності асистента фізичного терапевта, з різних джерел, в тому числі з використанням інформаційних і комунікаційних технологій
- 3.08 Здатність до узагальнення, аналізу, синтезу та оцінювання отриманої інформації, необхідної для професійної діяльності асистента фізичного терапевта
- 3.09 Здатність до представлення своєї професійної діяльності
- 3.10 Здатність виконувати поставлені завдання під керівництвом фізичного терапевта

Перелік трудових функцій (професійних компетентностей) за трудовою дією або групою трудових дій:

A1 Здатність застосовувати у професійній діяльності законодавчі, нормативно-правові акти України, міжнародні та інші документи, що стосуються організації надання послуг з фізичної терапії

A2 Здатність вести записи та відповідну документацію з фізичної терапії

A3 Здатність надавати домедичну допомогу

B1 Здатність проводити обстеження осіб з руховими порушеннями

B2 Здатність реалізовувати програму фізичної терапії

V1 Здатність надавати консультації з питань фізичної терапії в межах своєї компетентності особам з руховими порушеннями, їхнім родичам, опікунам/законним представникам та особам, що доглядають

G1 Здатність забезпечити доступність послуг з фізичної терапії

E1 Здатність приймати участь у освітній, просвітницькій діяльності з питань фізичної терапії

J1 Здатність удосконалювати якість надання послуг з фізичної терапії

Спеціальних (фахових):

- здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я (СК 01).

- здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції (СК 02).

- здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії (СК 03).

- здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результат (СК 06).

- здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії (СК 08).

- здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта (СК 09).

- здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати (СК 10).

- здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії (СК 14).

-

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи фізичної терапії**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК.8 «Анатомія людини»;

ОК 9 «Загальна біохімія та біохімія рухової активності» ОК

10. «Гігієна».

ОК 16 «Основи ерготерапії»;

ОК 17 «Основи практичної діяльності у фізичній терапії (вступ до спеціальності);

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОП вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних *результатів навчання (ПРН)*:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	ПРН 02
Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.	ПРН 03
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.	ПРН 06
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП)	ПРН 07
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН 08
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПРН 13
Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	ПРН 18

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знання: Загальні основи реабілітації та історію виникнення та становлення фізичної терапії. Основні поняття і терміни фізичної терапії, клініко-фізіологічне обґрунтування застосування фізичних вправ та інших засобів фізичної терапії. Знати засоби, форми, періоди, рухові режими та окремі методики лікувальної фізкультури, які застосовуються при різних патологічних станах. Ознайомити з особливостями застосування фізіотерапії, озокерито-бальнеотерапії, кліматотерапії в комплексному відновному лікуванні. Сферу діяльності фахівця з фізичної терапії, організаційні основи фізичної реабілітації хворих.	ПРН 03 ПРН 12
Розуміння: Закономірностей впливу засобів фізичної терапії на організм людини та термінологію у сфері фізичної реабілітації. Принципів організації фізичної терапії в Україні, функцію та обов'язки фізичного терапевта. Основних інструктивно-методичних та законодавчих актів України в діяльності фізичного терапевта та оцінювати і визначати педагогічні можливості й ефективність застосування різних методів, засобів, методик фізичної терапії.	ПРН 03 ПРН 08

<p>Застосувати: практичні вміння та навички студентів для обстеження пацієнтів. Основні професійні вміння та навички в організації професійної діяльності в сфері фізичної терапії. Використовувати сучасні методи науки і практики стосовно підвищення ефективності процесу реабілітації. Уміння організовувати прийом клієнтів, розміщувати інформаційні матеріали, повідомлення тощо. Уміння використовувати алгоритм дій щодо створення організацій реабілітаційної спрямованості різних форм власності. Добирати засоби фізичної терапії відповідно до захворювання і рівня фізичного стану хворого.</p>	<p>ПРН 06 ПРН 12</p>
<p>Аналізувати: Сучасні методи діагностики індивідуального здоров'я та методи моніторингу фізичного стану людини. Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів діагностики. Робити висновок про стан фізичного розвитку, фізичної працездатності пацієнтів. Формулювати реабілітаційний діагноз відповідно до сучасних класифікацій, які обмежують фізичну працездатність і рухову активність людини.</p>	<p>ПРН 03 ПРН 07</p>
<p>Здатність студентів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Здатність продемонструвати знання про використання рухової активності людини під час дозвілля для збереження та зміцнення здоров'я. Здатність застосовувати знання про принципи програмування занять з фізичної терапії. Вміти використовувати засоби фізичної терапії та основних</p>	<p>ПРН 05 ПРН 06</p>
<p>курортних факторів у різних груп населення, які потребують фізичної реабілітації. Здатність продемонструвати знання передового зарубіжного досвіду з функціонування організацій з фізичної реабілітації. Надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах та демонструвати володіння навичками реанімаційних заходів.</p>	
<p>Оцінювання готовності студента до самостійного виконання завдань в якості фізичного терапевта. Оцінювати і визначати можливості та ефективність застосування різних методів, засобів, методик фізичної терапії. Визначати руховий режим пацієнтів, зміст і завдання фізичної терапії на стаціонарному, поліклінічному і санаторно-курортному етапах реабілітації. Оцінювати адекватність фізичних навантажень при виконанні фізичних вправ лікувальної гімнастики та інших засобів фізичної терапії при різних нозологічних станах.</p>	<p>ПРН 14 ПРН 18</p>

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання при вивченні дисципліни

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час практичних занять. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему,

формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі-бакалаври стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його сутність - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- відповіді на лабораторних заняттях;
- виконання індивідуальних завдань з демонстрацією практичних навичок; – аналітичні звіти, реферати
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- тести; – розв'язування ситуативних задач; – іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: **виконання письмових завдань, виступи на семінарських заняттях.**

Форма модульного контролю: **відповідь на теоретичні питання, тестування.**

При дистанційному проведенні модульного контролю: **тестування, розв'язування ситуативних задач.**

Форма підсумкового семестрового контролю: **іспит.**

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. **Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS**

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C	задовільно	зараховано
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один змістовий модуль складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю та письмового тестування (табл. 5.2, 5.3).

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Презентаційні матеріали	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	8	50	100
6	6	6	6	6	6	6			

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Презентаційні матеріали	Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	8	50	100
6	6	6	6	6	6	6			

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	-	-	-	-
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	16	32	14	32
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	10	-	10
Презентація	-	8	-	8
Реферат	-	-	-	-
Есе (твір роздум)				
...				
Модульна контрольна робота	1	50	1	50

Разом		100		100
--------------	--	------------	--	------------

Критерії модульного поточного оцінювання Модульне поточне оцінювання проводиться під час лабораторних занять. Оцінка складається з оцінок за відповіді на лабораторних заняттях (1-10 балів за кожну відповідь), Відповіді на два теоретичні питання (1-5 балів на кожне питання), оцінок за тестовий контроль (1-10 балів), за участь в обговоренні виступів та презентаційних матеріалів (1-10) балів.

Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання – **50** балів (табл.5.4).

Відпрацювання пропущених лабораторних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль або усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., виконати і оцінити результати визначеної функціональної проби).

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
10-8	Студент повною мірою виконує завдання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
7-5	Загалом завдання самостійної роботи виконані, матеріал викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного виконання, трапляються неточності і помилки
4-3	Студент неповністю виконує завдання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладно нелогічно, непослідовно.
2-1	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, нерозуміння теми або невідповідність виконаних завдань та викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Таблиця 5.4. Шкала поточного оцінювання модульної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усна відповідь на лабораторних заняттях	1-10	10
Теоретичні питання (два питання, за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	1-5	10
Тестовий контроль знань на заняттях (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	1-10	10
Презентаційні матеріали	1-10	10
Самостійна робота (за якість конспектів лекцій та виконаних домашніх завдань)		10
Разом		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль проводиться шляхом аналізу показників поточної успішності та написання письмової модульної контрольної роботи, яка складається з вирішення тестових завдань, та теоретичних питань. Оцінювання модульної контрольної роботи проводиться за **50** бальною шкалою: два теоретичні питання по 10 балів, тестові завдання кожне по 3 бали. Пропонується 10 варіантів тестів по 10 питань в кожному варіанті. Всього 100 тестових завдань. На кожне питання дається 5 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від одного до 4 відповідей. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою від 0 до 50 балів. До цієї оцінки додається оцінка за модульне поточне оцінювання від 0 до 50 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Іспит є підсумковою формою контролю. Іспит проводиться у формі усного опитування на два теоретичні питання та письмової відповіді на варіант тестового завдання обзначеного в екзаменаційному білеті.

Критеріями оцінювання письмового тестування є кількість правильних відповідей за одним з варіантів тестів. В кожному варіанті є 10 тестових завдань з правильними та неправильними відповідями. Правильна відповідь в кожному окрему тесті оцінюється в 5 балів. Відповіді на два теоретичні питання, які оцінюються по 25 балів і відповіді на письмове тестування оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за рейтинговою оцінкою. Позитивну оцінку отримує той студент, який набрав суму балів від 60 до 100.

Критерії оцінювання усних відповідей на питання екзаменаційного білету:

Оцінку «**відмінно**» (**90-100 балів, А**) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вмiє самостiйно виконувати завдання, передбаченi програмою, використовує набутi знання i вмiння у нестандартних ситуацiях;
- засвоїв основну i ознайомлений з додатковою лiтературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисциплiни та усвiдомлює їх значення для професiї, яку він набуває;
- вiльно висловлює власнi думки, самостiйно оцiнює рiзноманiтнi життєвi явища i факти, виявляючи особистiсну позицiю;
- самостiйно визначає окремi цiлi власної навчальної дiяльностi, виявив творчi здiбностi i використовує їх при вивченнi навчально-програмового матерiалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцiнку «добре» (82-89 балiв, В) – заслуговує студент, який:

- повнiстю опанував i вiльно (самостiйно) володiє навчально-програмовим матерiалом, в тому числi застосовує його на практицi, має системнi знання в достатньому обсязi вiдповiдно до навчально-програмового матерiалу, аргументовано використовує їх у рiзних ситуацiях;
- має здатнiсть до самостiйного пошуку iнформацiї, а також до аналізу, постановки i розв'язування проблем професiйного спрямування;
- пiд час вiдповiдi допустив деякi неточностi, якi самостiйно виправляє, добирає переконливi аргументи на пiдтвердження вивченого матерiалу;

Оцiнку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але вiдповiдає на екзаменi з певною кiлькiстю помилок; - вмiє порiвнювати, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача, в цiлому самостiйно застосовувати на практицi, контролювати власну дiяльнiсть;
- опанував навчально-програмовий матерiал, успiшно виконав завдання, передбаченi програмою, засвоїв основну лiтературу, яка рекомендована програмою;

Оцiнку «задовiльно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матерiал в обсязi, необхідному для подальшого навчання i використання його у майбутнiй професiї;
- виконує завдання непогано, але зi значною кiлькiстю помилок;
- ознайомлений з основною лiтературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях, чи екзаменi помилки при виконаннi завдань, але пiд керiвництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцiнку «задовiльно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володiє основним навчально-програмовим матерiалом в обсязi, необхідному для подальшого навчання i використання його у майбутнiй професiї, а виконання завдань задовольняє мiнiмальнi критерiї. Знання мають репродуктивний характер.

Оцiнка «не задовiльно» (35-59 балiв, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєвi прогалини в знаннях основного програмового матерiалу, допустив принциповi помилки у виконаннi передбачених програмою завдань.

Оцiнку «не задовiльно» (35 балiв, F) – виставляється студенту, який:

- володiє навчальним матерiалом тiльки на рiвнi елементарного розпiзнавання i вiдтворення окремих фактiв або не володiє зовсiм;
- допускає грубi помилки при виконаннi завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання i не готовий до професiйної дiяльностi пiсля закінчення унiверситету без повторного вивчення даної дисциплiни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Лекційний курс

Тема 1. Основи фізичної терапії/реабілітації. Визначення, завдання.

Тема 2. Види реабілітації. Характеристика періодів та етапів реабілітації.

Тема 3. Роль і місце лікувальної фізичної культури у системі фізичної реабілітації. Механізм лікувальної дії фізичних вправ.

Тема 4. Засоби і форми лікувальної фізичної культури. Особливості складання комплексу вправ ЛФК та загальні вимоги до методики проведення лікувальної гімнастики.

Тема 5. Лікувальна фізкультура. Періоди, рухові режими. Ефективність застосування лікувальної фізичної культури.

Тема 6. Санаторно-курортна реабілітація. Загальне поняття про санаторно-курортне лікування.

Тема 7. Кліматотерапія. Визначення поняття кліматотерапія. Механізми дії кліматичних факторів

Практичний курс

Тема 1. Що таке фізична терапія. Хто такий фізичний терапевт? Визначення поняття "Реабілітація". Становлення реабілітації, історичні відомості. Завдання, мета та принципи реабілітації.

Тема 2. Види реабілітації. Періоди реабілітації: лікарняний та післялікарняний. Етапи реабілітації. Оцінка ефективності реабілітації. , періоди та етапи реабілітації.

Тема 3. Лікувальна фізична культура. Основні механізми лікувальної фізичної культури: тонізуюча, трофічна дія фізичних вправ, формування компенсацій, нормалізація функцій. Особливості методів ЛФК. Дозування фізичного навантаження.

Тема 4. Засоби лікувальної фізичної культури. Форми лікувальної фізичної культури. Особливості складання комплексу вправ лікувальної гімнастики та загальні вимоги до методики проведення занять ЛФК.

Тема 5. Періоди застосування ЛФК. Рухові режими ЛФК. Особливості складання схем та комплексів вправ лікувальної гімнастики. Ефективність застосування ЛФК.

Тема 6. Система курортних закладів країни. Кліматичні, бальнеологічні і грязьові курорти України. Курорти Закарпаття. Комплексне використання засобів медичних і фізичних реабілітацій в санаторних умовах.

Тема 7. Кліматотерапія. Визначення поняття кліматотерапія. Механізми дії кліматичних факторів. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія.

Модульний контроль № 1

Змістовий модуль 2.

Лекційний курс

Тема 8. Механотерапія, працетерапія у системі фізичної реабілітації. Поєднання засобів фізичної реабілітації у відновному лікуванні.

Тема 9. Іпотерапія та основи її застосування у фізичній терапії.

Тема 10. Фітотерапія, аромотерапія та основи їх застосування у фізичній терапії.

Тема 11. Природні та преформовані лікувальні фізичні чинники.

Тема 12. Масаж та методи мануальної терапії у фізичній терапії.

Тема 13. Водолікування. Фізичні і фізіологічні основи водолікування. Лікування прісною водою. Бальнеотерапія. Механізм дії мінеральних вод на організм людини.

Тема 14. Теплолікування. Види теплових процедур. Лікувальне використання грязей.

Практичний курс

Тема 8. Механотерапія, працетерапія у системі фізичної реабілітації. Апаратна механотерапія. Основні принципи працетерапії. Поєднання засобів фізичної реабілітації у відновному лікуванні захворювань.

Тема 9. Іпотерапія та основи її застосування у фізичній терапії. 1. Особливості виникнення і розвитку іпотерапії. Завдання та клініко-фізіологічне обґрунтування іпотерапії. Правила та загальна методика застосування іпотерапії

Тема 10. Фітотерапія, аромотерапія та основи їх застосування у фізичній терапії. Основи застосування фітотерапії. Основи застосування аромотерапії. Лікувально реабілітаційні властивості ефірних олій та способи їх застосування. Методики застосування апітерапії і фізичній терапії.

Тема 11. Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Класифікація лікувальних фізичних чинників. Покази і протипокази застосування лікувальних фізичних чинників. Дозування фізичних чинників. Поняття про масаж. Основні прийоми класичного масажу. Класифікація види масажу. Апаратні методи масажу. Методи мануальної терапії у фізичній реабілітації. Тема 12. Водолікування. Фізичні і фізіологічні основи водолікування. Лікування прісною водою. Бальнеотерапія. Механізм дії мінеральних вод на організм людини.

Тема 13. Теплолікування. Види теплових процедур. Парафінотерапія, озокеритотерапія Лікувальне використання грязей.

Модульний контроль № 2

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	
Модуль 1							

Змістовний модуль 1 Загальні положення фізичної терапії.							
Тема 1. Основи фізичної терапії/реабілітації. Визначення, завдання. Що таке фізична терапія. Хто такий фізичний терапевт? Визначення поняття "Реабілітація".	9	2		2		5	
Становлення реабілітації, історичні відомості. Завдання, мета та принципи реабілітації.							
Тема 2. Види реабілітації. Характеристика періодів та етапів реабілітації. Види реабілітації. Періоди реабілітації: лікарняний та післялікарняний. Етапи реабілітації. Оцінка ефективності реабілітації. , періоди та етапи реабілітації.	9	2		2		5	
Тема 3. Роль і місце лікувальної фізичної культури у системі фізичної реабілітації. Механізм лікувальної дії фізичних вправ. Лікувальна фізична культура. Основні механізми лікувальної фізичної культури: тонізуюча, трофічна дія фізичних вправ, формування компенсацій, нормалізація функцій. Особливості методів ЛФК.	8	2		2		4	

<p>Тема 4. Засоби і форми лікувальної фізичної культури. Засоби лікувальної фізичної культури. Форми лікувальної фізичної культури. Особливості складання комплексу вправ лікувальної гімнастики та загальні вимоги до методики проведення занять ЛФК.</p>	8	2		2		4	
<p>Тема 5. Періоди і рухові режими лікувальної фізичної культури. Періоди застосування ЛФК. Рухові режими ЛФК. Особливості складання схем та комплексів вправ лікувальної гімнастики. Ефективність застосування ЛФК.</p>	8	2		2		4	
<p>Тема 6. Санаторнокурортна реабілітація. Загальне поняття про санаторно-курортне лікування. Система курортних закладів країни. Кліматичні, бальнеологічні і грязьові курорти України. Курорти Закарпаття. Комплексне використання засобів медичних і фізичних реабілітацій в санаторних умовах.</p>	8	2		2		4	

Тема 7. Кліматотерапія. Визначення поняття кліматотерапія. Механізми дії кліматичних факторів. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія.	8	2		2		4	
<u>Модульний контроль 1</u>	2			2			
Разом за змістовим модулем 1	60	14		16		30	
Змістовий модуль 2							
МЕХАНОТЕРАПІЯ, ПРАЦЕТЕРАПІЯ , ВОДОЛІКУВАННЯ, ТЕПЛОЛІКУВАННЯ.							
Тема 8. Механотерапія, працетерапія у системі фізичної реабілітації. Механотерапія. Працетерапія. Поєднання засобів фізичної реабілітації у відновному лікуванні захворювань.	9	2		2		5	
Тема 9. Іпотерапія та основи її застосування у фізичній терапії. 1. Особливості виникнення і розвитку іпотерапії. Завдання та клініко-фізіологічне обґрунтування іпотерапії. Правила та загальна методика застосування іпотерапії.	9	2		2		5	
Тема 10. Фітотерапія, аромотерапія та основи їх застосування у фізичній терапії. Основи застосування фітотерапії. Основи застосування аромотерапії. Лікувально реабілітаційні властивості ефірних олій та способи їх застосування. Методики застосу-	9	2		2		5	

вання апітерапії і фізичній терапії.							
Тема 11. Природні та преформовані лікувальні фізичні чинники. Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Класифікація лікувальних фізичних чинників. Покази і протипокази застосування лікувальних фізичних чинників. Дозування фізичних чинників.	8	2		1		5	
Тема 12. Поняття про масаж. Основні прийоми класичного масажу. Класифікація види масажу. Апаратні методи масажу. Методи мануальної терапії у фізичній реабілітації.	7	2		1		4	
Тема 13. Водолікування. Фізичні і фізіологічні основи водолікування. Лікування прісною водою. Бальнеотерапія. Механізм дії мінеральних вод на організм людини.	8	2		2		4	
Тема 14. Теплолікування. Види теплових процедур. Парафінотерапія, озокеритотерапія	8	2		2		4	

Лікувальне використання грязей.							
Модульний контроль 2	2			2			
Разом за змістовим модулем 2	60	14		14		32	
Усього годин	120	28		30		62	

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1.		
1	Що таке фізична терапія. Хто такий фізичний терапевт? Визначення поняття "Реабілітація". Становлення реабілітації, історичні відомості. Завдання, мета та принципи реабілітації.	2
2	Види реабілітації. Періоди реабілітації: лікарняний та післялікарняний. Етапи реабілітації. Оцінка ефективності реабілітації. , періоди та етапи реабілітації.	
2	Лікувальна фізична культура. Основні механізми лікувальної фізичної культури: тонізуюча, трофічна дія фізичних вправ, формування компенсацій, нормалізація функцій. Особливості методів ЛФК.	2
3	Засоби лікувальної фізичної культури. Форми лікувальної фізичної культури. Особливості складання комплексу вправ лікувальної гімнастики та загальні вимоги до методики проведення занять ЛФК.	2
4	Періоди застосування ЛФК. Рухові режими ЛФК. Особливості складання схем та комплексів вправ лікувальної гімнастики. Ефективність застосування ЛФК.	2
6	Система курортних закладів країни. Кліматичні, бальнеологічні і грязьові курорти України. Курорти Закарпаття. Комплексне використання засобів медичних і фізичних реабілітацій в санаторних умовах.	2
7	Кліматотерапія. Визначення поняття кліматотерапія. Механізми дії кліматичних факторів. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія.	2
	Змістовий модуль 1	2
Змістовий модуль 2.		
8	Механотерапія, працетерапія у системі фізичної реабілітації. Апаратна механотерапія. Основні основи працетерапії. Поєднання засобів фізичної реабілітації у відновному лікуванні захворювань.	2

9	Іпотерапія та основи її застосування у фізичній терапії. 1. Особливості виникнення і розвитку іпотерапії. Завдання та клінікофізіологічне обґрунтування іпотерапії. Правила та загальна методика застосування іпотерапії	2
10	Фітотерапія, аромотерапія та основи їх застосування у фізичній терапії. Основи застосування фітотерапії. Основи застосування аромотерапії. Лікувально реабілітаційні властивості ефірних олій та способи їх застосування. Методики застосування апітерапії і фізичній терапії.	2
11	Механізми лікувальної дії фізичних чинників. Класифікація лікувальних фізичних чинників. Покази і протипокази застосування лікувальних фізичних чинників. Дозування фізичних чинників. Поняття про масаж. Основні прийоми класичного масажу. Класифікація види масажу. Апаратні методи масажу. Методи мануальної терапії у фізичній реабілітації.	2
12	Водолікування. Фізичні і фізіологічні основи водолікування. Лікування прісною водою. Бальнеотерапія. Механізм дії мінеральних вод на організм людини.	2
13	Теплолікування. Види теплових процедур. Парафінотерапія, озокеритотерапія Лікувальне використання грязей.	2
	Змістовий модуль 2	2
	Разом	30

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Денна к-сть годин
Змістовий модуль 1.		
1	Загальні питання реабілітації. Методику застосування фізичних вправ, засоби і форми лікувальної фізичної культури. Завдання реабілітації.	4
2	Ранній початок реабілітаційних заходів. Безперервність, комплексність, індивідуальність. Необхідність реабілітації в колективі. Соціальна і виробнича реабілітація.	4
3	Фізичні вправи як головний засіб лікувальної фізичної культури. Порушення життєдіяльності і функціонального стану організму, м'язової працездатності при зниженні рухової активності внаслідок хвороби.	4
4	Відповідність засобів, форм лікувальної фізичної культури, періоду та рухового режиму стадії та важкості захворювання. Ефективність застосування ЛФК.	4

5	Лікування прісною водою. Обливання, обтирання, укутування, вологі пов'язки, компреси. Прісні ванни. Холодні, прохолодні ванни. Ванни індиферентної температури. Теплі, гарячі ванни. Механізм дії. Медикаментозні ванни.	4
6	Хлоридно-натрієві, йодобромні, сульфідні ванни. Механізм дії. Покази, протипокази.	5
7	Курорти Закарпаття їх спеціалізація.	5
Змістовий модуль 2.		
1	Методика застосування парафіну, озокериту. Покази, протипокази. Методика призначення.	6
2	Глинолікування, псамотерапія. Методика виконання і параметри процедур.	6
3	Води без специфічних компонентів (Миргород, Куяльник, Саки), вуглекислі води (курорти Закарпаття), води з підвищеним вмістом органічних речовин (Трускавець, Сатанів, Східниця). Грязьові курорти України.	5
4	Лікування прісною водою. Обливання, обтирання, укутування, вологі пов'язки, компреси.	5
5	Курорти Закарпаття. Техніка проведення і параметри процедур. Питне використання мінеральних вод Закарпаття. Режим призначення.	5
6	Бальнеологічні курорти України. Показання. Параметри проведення процедур.	5
	Разом	62

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Обладнання: мультимедійне обладнання, прилади для оцінки фізіологічних та клінічних показників (апарати для вимірювання тиску; фонендоскопи, пульсоксиметри; пульсометри; спірометри портативні; вимірювальні сантиметрові стрічки), а також схеми, таблиці, малюнки, презентації; інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань; критерії модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

Методичне забезпечення: конспект лекцій з дисципліни; методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни пропедевтика та основи педіатрії:

1. Методичні рекомендації з дисципліни «Основи фізичної терапії» /Укладач: к. н. з фіз. вих. і с. Філак Я. Ф. – Ужгород, 2020. – 36 с.

Програмне забезпечення: інструментарій системи електронного навчання Moodle сайту електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (e-learn.uzhnu.edu.ua), що дозволяє створювати електронні навчальні курси й надавати здобувачам доступ до них за допомогою глобальної мережі Інтернет, організовуючи навчання за принципом «будь-де та будь-коли», в тому числі за дистанційною формою (напр., в умовах карантину та інших надзвичайних ситуацій). Для організації дистанційного навчання студентів використовується також пакет додатків Google Workspace:

Google Meet для відеозв'язку при проведенні лекцій, практичних занять, консультацій, контрольних заходів тощо; Google Пошта, Диск, Календар, Клас тощо.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Лянной Ю.О. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ю.О. Лянной. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2008. – 368 с.
2. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник. – Вид. 2, пер. та доп. – К.: Олімпійська література, 2005. – 470с.
3. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О.Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко, та ін.]; за заг. ред. Л.О Вакуленко, ВВ Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2019.- 372 с.
4. Основи фізичної реабілітації: навч.-метод.посіб. / М.Є.Чайковський.-К.: Університет «Україна», 2014.-282с 5. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації.- К.: Медицина, 2008. – 246с.
6. Преформовані фізичні чинники в фізичній терапії (в схемах, алгоритмах, рисунках, таблицях) : навч. посіб. / Т. Г. Бакалюк, Л. О. Вакуленко, Г. О. Стельмах, Д. В. Вакуленко. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 124 с. ISBN 978966-673-374-3
7. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с.
8. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручнк для студ. Вищих мед. навч. закл. / В. В. Абрамов, В.В. Клапчук, О. Б. Нахпневич [та ін.] : за заг. ред. поф. В.В. Абрамова та доцента О. Л. Смірної. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
9. Христова Т. Є. Основи лікувальної фізичної культури: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.Є. Христова, Г.П. Суханова. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2015 – 172 с.

Допоміжна література

1. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії в таблицях, схемах, рисунках: навчальний посібник / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. - Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 113 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/elib/DocDescription?doc_id=252927
2. Відновлювальні засоби працездатності у фізичній культурі і спорті / Ячнюк І. О., Воробйов О. О., Романів Л. В., Ячнюк Ю. Б., Марценяк І. В., Білик Р. Р.: Підручник. – Чернівці: Книги – XXI, 2009. – 432 с.
3. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / В.В. Клапчук, Г.Д. Дзяк, І.В.Муравйов / За ред. В.В. Клапчука, Г.Д.Дзяка. – К.: Здоров'я, 1995, - 312с.

4. Маліков М.В., Сватъєв А.В., Богдановська Н.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. – 227 с.
5. Медична реабілітація: сучасні стандарти, тести, шкали, та критерії ефективності. Низькоінтенсивна резонансна фізіотерапія і її застосування в реабілітаційній медицині. Посібник / В.П. Лисенюк, І.З. Самосюк, Л.І. Фісенко та ін. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 264 с.
6. Основи медичної та соціальної реабілітації в медсестринстві : навч. посібню / [Л.О. Вакуленко, І. Р. Мисула, Л. В. Левицька та ін.] ; за заг. Ред. Л. О. Вакуленко. – Тернопіль, ТДМУ, 2015. – 444 с.
7. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації [навч. Посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський, Л. Войчишин. ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
8. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник /Самосюк І.З., Парамончик В.М., Губенко В.П. та ін. – К.: Альтерпрес, 2001. – 316с.

10. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Навчально-методичні матеріали навчального курсу «Основи фізичної терапії» на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://elearn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6214>
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи фізичної терапії» на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6214>
3. Конспект лекцій з дисципліни «Основи фізичної терапії» на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6214>

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ТЕОРЕТИЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Змістовий модуль 1

1. Поняття про реабілітацію. Короткі історичні відомості.
2. Завдання та принципи реабілітації.
3. Мета і види реабілітації.
4. Періоди й етапи медичної реабілітації.
5. Поняття про лікувальну фізкультуру. Загальні покази та протипокази.
6. Основні механізми лікувальної дії фізичних вправ.
7. Засоби лікувальної фізичної культури
8. Форми лікувальної фізичної культури.
9. Періоди застосування лікувальної фізичної культури.
10. Рухові режими лікувальної фізичної культури.
11. Особливості складання комплексів вправ лікувальної гімнастики та загальні вимоги до методики проведення занять.
12. Ефективність застосування лікувальної фізичної культури.
13. Організація та матеріальне забезпечення фізичної терапії в реабілітаційно-оздоровчих закладах.
14. Поєднання різних засобів фізичної терапії.

15. Перша долікарська допомога при невідкладних станах.
16. Система курортних закладів країни.
17. Кліматичні, бальнеологічні і грязьові курорти України.
18. Курорти Закарпаття.
19. Визначення поняття кліматотерапія.
20. Механізми дії кліматичних факторів.
21. Аеротерапія.
22. Геліотерапія.
23. Таласотерапія.

Змістовий модуль 2

1. Механотерапія у системі фізичної реабілітації.
2. Працетерапія у системі фізичної реабілітації.
3. Поєднання засобів фізичної реабілітації у відновному лікуванні захворювань.
4. Особливості виникнення і розвитку іпотерапії.
5. Завдання та клініко-фізіологічне обґрунтування іпотерапії. 6. Правила та загальна методика застосування іпотерапії 7. Основи застосування фітотерапії.
8. Основи застосування ароматерапії.
9. Лікувально реабілітаційні властивості ефірних олій та способи їх застосування.
10. Методики застосування апітерапії і фізичній терапії.
11. Механізми лікувальної дії фізичних чинників електролікування.
12. Класифікація лікувальних фізичних чинників.
13. Покази і протипокази застосування лікувальних фізичних чинників.
14. Дозування фізичних чинників.
15. Поняття про масаж. Основні прийоми класичного масажу.
16. Класифікація види масажу.
17. Апаратні методи масажу.
18. Методи мануальної терапії у фізичній реабілітації.
19. Фізичні і фізіологічні основи водолікування.
20. Лікування прісною водою.
21. Бальнеотерапія. Механізм дії мінеральних вод на організм людини.
22. Теплолікування. Види теплових процедур. 23. Парафілотерапія, озокеритотерапія
24. Лікувальне використання грязей.